

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันปริมาณการใช้พลาสติกและโฟม มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการสำรวจปริมาณขยะทั่วประเทศมีมากกว่า 40,000 ตันต่อวัน เฉพาะในกรุงเทพมหานครมีขยะที่เก็บได้ 8,500 ตันต่อวัน เป็นขยะจากถุงพลาสติก 1,800 ตันต่อวัน ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการเก็บขนถึง 1.78 ล้านบาทต่อวัน ซึ่งหากสามารถลดการใช้ถุงพลาสติก จะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการเก็บขน 650 ล้านบาทต่อปี และลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ถึง 1 ล้านตันต่อปี (คมชัดลึก ออนไลน์, 2552) การบริโภคอาหารของประชาชนคนไทยเน้นความสะดวกและรวดเร็ว พฤติกรรมการบริโภคของคนในสังคมได้หันไปสู่ความนิยมบริโภคอาหารพร้อมบริโภคทำให้มีความต้องการใช้ภาชนะบรรจุอาหารประเภทนี้สูงขึ้น ภาชนะบรรจุอาหารพร้อมบริโภคหรือกึ่งสำเร็จรูปส่วนใหญ่ผลิตจากพลาสติก อลูมิเนียม ฟอยล์และโฟม ซึ่งอาจเกิดการปนเปื้อนกับอาหารและเป็นผลเสียต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้และในกระบวนการผลิตโฟม จะต้องใช้สารคลอโรฟลูออโรคาร์บอน (CFC) ซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหาเรือนกระจกและโอโซนในชั้นบรรยากาศถูกทำลาย นอกจากนี้ภาชนะเหล่านี้ยังย่อยสลายได้ยาก (พัชรี ดวงแสงทอง, 2546)

ภาชนะบรรจุจากชานอ้อยมีหลากหลายรูปแบบ เช่น จาน ชาม ถาด ก่องบรรจุอาหาร ที่ผลิตมาจากเชื้อชานอ้อยมาขึ้นรูปบนแม่พิมพ์ ไม่ใช้สารคลอรีนในการฟอกสี สามารถทนความร้อนและเย็นที่อุณหภูมิ -40 ถึง 250 องศาเซลเซียส มีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายได้ภายใน 45 วัน เป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ บริษัท บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม จำกัด ตรา “ไบโอ” เป็นผู้ผลิต มีกำลังการผลิตสินค้า 200 ล้านชิ้นต่อปี โดยใช้ชานอ้อยใน 1 ปี ประมาณ 3,000 ตัน ซึ่ง 70% ส่งออกไปต่างประเทศ อีก 30% เป็นตลาดภายในประเทศ เทคโนโลยีการผลิตบรรจุภัณฑ์จากชานอ้อย นับเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยทั้งในด้านการเกษตร ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม เช่น ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากสามารถย่อยสลายได้ง่าย เพิ่มเทคโนโลยีอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ เพิ่มมูลค่าให้กับชานอ้อยที่เป็นวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้เป็นอย่างดี (บริษัท บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม จำกัด, 2551)

จังหวัดเชียงใหม่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ในด้านต่างๆ ส่งผลให้มีประชากรหลั่งไหลเข้ามาสู่เมืองเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก เพื่อการประกอบอาชีพ การศึกษา การค้า การทำธุรกิจ และการท่องเที่ยว ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาขยะล้นเมือง โดยเฉพาะขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นโฟม ถุงพลาสติก และสิ่งของอื่นๆ ทำให้มีปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น โดยพบว่าประชากรในจังหวัดเชียงใหม่ผลิตขยะมากที่สุดในประเทศไทย คือ เฉลี่ยคนละ 2.12 กิโลกรัมต่อวัน (มูลนิธิสุขภาพไทย ออนไลน์, 2553) เทศบาลนครเชียงใหม่มีปริมาณขยะที่ต้องจัดเก็บในปี 2550 ถึง 316.89 ตัน/วัน (เทศบาลนครเชียงใหม่ ออนไลน์, 2551) ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาแหล่งที่ทิ้งขยะไม่เพียงพอทั้งนี้ นายทัศนัย บูรณุปกรณ์ นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ได้เล็งเห็นถึงผลกระทบดังกล่าว จึงได้เตรียมพัฒนาเมืองเชียงใหม่ ให้ก้าวเข้าสู่ช่วงการฟื้นฟูบ้านเมือง รณรงค์เพื่อให้คนเชียงใหม่ และนักท่องเที่ยว ให้ความสนใจรักเมืองเชียงใหม่ให้มากขึ้น งดการใช้วัสดุที่เป็นอันตราย และทำลายธรรมชาติ ให้มาใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจึงได้เกิดโครงการ “ถนนคนเดินเชียงใหม่ โนโฟม” โดยการเปลี่ยนจากการใช้โฟมพลาสติกเป็นภาชนะใส่อาหารมาเป็นภาชนะที่ทำจากใบตอง กระดาษ หรือชานอ้อย ที่เป็นวัสดุที่สามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติแทน (เคลนิวิส ออนไลน์, 2554)

ดังนั้นทางผู้ศึกษาจึงมีสนใจศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภคที่ใช้ภาชนะบรรจุอาหารจากชานอ้อยทดแทนการใช้โฟมและภาชนะบรรจุจากพลาสติก โดยเลือกศึกษากับผู้บริโภคที่เดินเที่ยวบนถนนคนเดินท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์จากการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ชานอ้อยที่มีความคุ้มค่าต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม ไม่ต้องเสี่ยงกับสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของเทศบาลเมืองเชียงใหม่ในโครงการ “ถนนคนเดินเชียงใหม่ โนโฟม” ทั้งนี้งานวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนา การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ชานอ้อย การวางแผนเพื่อเพิ่มมูลค่าทางธุรกิจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและเผยแพร่ความรู้และสนับสนุนส่งเสริมการใช้ภาชนะบรรจุจากชานอ้อยทดแทนการใช้โฟมและพลาสติก อันจะนำไปสู่การพัฒนา และนำไปใช้อย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภค ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ต่อการใช้ภาชนะบรรจุจากชานอ้อยทดแทนการใช้โฟมและพลาสติก

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริโภค ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ต่อการ ใช้ภาชนะบรรจุจากชานอ้อยทดแทนการใช้โฟมและพลาสติก
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนา ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ชานอ้อย การวางแผน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางธุรกิจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการสำหรับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เผยแพร่ความรู้และสนับสนุนส่งเสริมการใช้ภาชนะบรรจุจากชานอ้อยทดแทนการใช้โฟมและพลาสติก อันจะนำไปสู่การพัฒนาและนำไปใช้อย่างยั่งยืนต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้ ความเข้าใจ การตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม ความคิดเห็นที่มีต่อการใช้ภาชนะบรรจุจากชานอ้อยทดแทนการใช้โฟมและพลาสติก นำไปสู่การตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ภาชนะบรรจุจากชานอ้อย หมายถึง ภาชนะบรรจุอาหารในรูปแบบต่างๆ เช่น จาน ชาม ถาด กล่องบรรจุอาหาร ที่ผลิตมาจากเยื่อชานอ้อยมาขึ้นรูปบนแม่พิมพ์ ไม่ใช้สารคลอรีนในการฟอกสี สามารถทนความร้อนและเย็นที่อุณหภูมิ -40 ถึง 250 องศาเซลเซียส มีคุณสมบัติที่สามารถย่อยสลายได้ภายใน 45 วัน

โฟม หมายถึง ภาชนะบรรจุอาหารในรูปแบบต่างๆ เช่น กล่องโฟม ถาดโฟม ที่มีน้ำหนักเบาจัดทำขึ้นโดยสารเคมีโพลียูรีเทนนิยมนำไปใช้บรรจุอาหาร ไม่สามารถย่อยสลายได้เองโดยธรรมชาติ

พลาสติก หมายถึง วัตถุที่ใช้บรรจุอาหาร ไม่ว่าจะด้วยการใส่หรือห่อ หรือด้วยวิธีการใด เช่น ถุงพลาสติก ถาดพลาสติก ช้อน ส้อมพลาสติกไม่สามารถย่อยสลายได้เองโดยธรรมชาติ

ผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่ หมายถึง ผู้บริโภคที่ซื้อและใช้ภาชนะบรรจุจากชานอ้อยทดแทนการใช้โฟมและพลาสติก บนถนนคนเดินท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่